

HOLOGRAM, MİKROKOZMOS, MAKROKOZMOS ve BÜTÜNCÜL(Holistik) EVREN ALGILAYIŞI

En gerçek öğreti gökyüzünde uçan bir kuş gibidir; ardında takip edilebilecek hiçbir iz bırakmaz, ama varlığı asla inkâr edilemez.

Sayısız hücre ve molekülden oluşan insan bedenine baktığımızda, biz onları değil de onların ortak ürünü olan fiziksel bir yapıyı görürüz sadece. Yürürüz, güleriz, severiz, seviliriz, koşarız, kalbimiz atar... Ama en ufak bir yerimiz incinse, bütün beden bundan anında haberdar olur. Bu demektir ki bedeni oluşturan bütün hücreler, sistemin aksaksız işlemesi için birbirlerine muhtaçtırlar. Konuya bu bakış açısıyla yaklaştığımızda diyebiliriz ki “*Evrensel İlkeler*” de, hayatın trafik kuralları gibidirler. Nasıl ki, trafik kurallarını bilmeden trafiğe çıktığınızda kaza yapmanız kaçınılmazsa, “*Evrensel İlkeler*”i bilmeden ve özümsemeden de yola çıkarsak yaşamın kıyısından dolaşmış veya onu ıskalamış oluruz. Bu bağlamda da evrensel ilkelerin en önde geleninin, “**Bütünlük ve Birlik İlkesi**” olduğunu vurgulayarak bu yolculuğa başlayalım...

Evren, sürekli olarak görünmeyen durumdan görünen duruma doğru değişmekte olup bu akış, yaratılışın dinamik akımını oluşturur. Evren canlı bir varlık, organik bir bütündür. Onun içinde var olan hiçbir şey, diğerlerinden soyutlanmamıştır ve hiçbir şey birbirinden ayrı değildir. Denilebilir ki, her şey birbirine ve bütününe bağlıdır, sürekli diğerlerini etkilemekte ve onlardan etkilenmektedir. Bu nedenle, kimse kendisinin her şeyden ayrı duran, uzak, soyut bir ada olduğu yanılgısına düşmemelidir.

Bu olguyu, Dr. Kazuo Murakami, “*Genetik Zekâ-Yaşamın İlahi Sırları*”¹ adlı yapıtında şöyle ifade etmektedir: “*Bir zamanlar Russell L. Schweickart ile aynı otele kalmış ve kendisiyle uzun uzun konuşma fırsatı bulmuştum. Apollo 9 mürettebatından olan bu Amerikalı astronot, benimle uzayda yaşadıklarını paylaşmıştı. Özetle şöyle demişti: ‘Uzaydan bakıldığında dünya yalnızca güzel değil, canlıymış gibi de görünüyor. Aşağıya, ona bakarken, kendimi o hayata bağlanmış hissettim; varlığımı dünyaya borçlu olduğumu duyumsadım. Öylesine heyecan verici bir deneyimdi ki, kelimelerle ifade edemem.’ Dünyanın canlı olduğu düşüncesine sâhip olmamıza rağmen, bu düşünce gündelik hayatımızda pek sık akla gelen bir şey değildir. Schweickart, dünyaya uzaydan, makrokozmos açıdan bakarken bu gerçeği fark etmişti. Ben de mikrokozmosa, genlerimizin içindeki dünyaya bakarken aynı hayret ve merakı hissediyorum.*”

Her insan, kendi varlığının bilincine erdiği günden itibaren, özünü soruşturmak amacıyla kendine şu soruları en az bir kez sormuş olmalıdır: *İnsan nedir? Yaşamın kaynağı ve anlamı nedir? Dünyaya nereden ve neden geldim ve nereye gidiyorum?* İlkel toplumlarda yaşayan bir insanın bile, bu soruları kendisine sormamış olması düşünülemez. İnsanoğlu, doğuştan sahip olduğu merak nedeniyle, her şeyi tanımak ve öğrenmek ister ve bu nedenle, içinde yaşadığı fiziki evren ve dünyayı (*makrokozmosu*) tanıırken, kendisini (*mikrokozmosu*) sorgulamayı ve tanımayı da ihmal etmiş olması olası değildir. Çünkü o, sosyal bir canlıdır ve birlikte yaşadığı diğer insanları tanımak zorundadır. Fakat kendisini tanımadan başkalarını tanıyamayacağını da farkındadır. Kendini tanımak ve sonra da bilmek, insanın değişmesi zorunluluğunun doğal bir gereğidir. Bu uzantıda birey, öncelikle evreni anlama konusunda yeni kavramlarla tanışmak durumundadır. İşte bunlardan biri de, **Hologram**’dır.

Günümüz dünyasının değişim rüzgârları ve yenilikleri arasında holografi ve evrenin holografik algılanış tarzı, toplumsal bilinçte giderek yerleşmekte, bölgesel kültürel akımlara ilişkin oluşumlar, giderek yerlerini “holografik” modele bırakmaktadır. Kimileri bu modeli, “*birbirimizle ve evrenle olan ilişkimizin farkına varmak*”, olarak, kimileri, “*bölünmüş düşünce sistemlerimizde,*

¹ Murakami, Kazuo (Dr.)- *Genetik Zekâ-Yaşamın İlahi Sırları*

kesintisiz bir bütün ve bir değişim” olarak algılamakta, kimileri ise bu olguyu, “*Evrende hiç bir varlığın, diğer her şeyi etkilemeden hareket edemeyeceği, çünkü herhangi A ve B noktası arasında, mekân ve zamanın ötesinde bir bağlantının var olduğu*” şeklinde betimlemektedir.

Hologram, tüm bu düşünce tarzlarını açıklayabilmek ve anlatabilmek için bir yöntem, bir teknik ve bir felsefe ve bir model olarak düşünülmektedir. Hologramı, bu karmaşık sistemleri algılamak ve açıklamakta, yararlı bir model oluşturmaktadır. Bunun nedeni, bir hologramın çok küçük parçalara ayrıldığına bile, en ufak parçasının, bütünü bilgilerini içeriyor olmasının yanısıra, günümüzde evrenin de aynen böyle bir yapıya sahip olduğunun, bilim çevrelerince de farkına varılıyor olmasıdır.

Günümüzde, Albert Einstein’ın “*Geçmiş, şimdi ve gelecek arasındaki ayrım sadece bir yanılısamadan ibarettir, ne kadar kalıcı olsa da...*” sözleri, Hermes’ten binlerce yıl sonra, aynı gerçeğin bir kere daha altını çizmekten başka bir şey değildir.

20. yüzyılda, insanların düşünce yöntemlerini etkileyen birçok keşif yapılmıştır. Bu buluşlardan, “*Yeni Çağın*” bilimsel anlayış düzeyini oluşturmakta etkili olanlardan belli başlıları şunlardır:

1. Duyularımızın algı alanımızı aşan bir dördüncü boyutun varlığından söz eden ve zaman ile uzayın, aslında birbirinden ayrılamayacağını ve bazen de birbirlerine dönüştüklerini bize gösteren, böylece de maddenin aslında bir enerji biçimi olduğunu kanıtlayan Einstein’ın “**Görecelik Kuramı**”.

2. Atom altı dünyaya inerek, oradaki gerçekliğin kendi algı dünyamızdan çok farklı olduğunu keşfeden, böylece evrende bağımsız tek tek nesnelere olmadığını bize anlatarak, evrendeki her şeyin birbiriyle bağlı ve birbirine özdeş olduğunu ortaya koyan “**Kuantum Kuramı**”.

3. Bütün var edilmişlerin aynı bütünü parçaları olduğunu, dolayısıyla hepsinin özlerinin bir ve birbirine eş bulunduğunu, her birimin bütünü bilgisini içinde taşıdığını ve ona uygun gelişme sağlanırsa, bütünü tam görüntüsünü yansıtabileceğini ileri süren, bütün bilgilerin her an ve her yerde kullanıma hazır bulunduğunu söyleyen, böylece de bütün evrenin birbirinin kardeşi olduğu bilgisini simgeleyen “**Hologram Kuramı**”.

Bu üç dev keşif, aslında tek bir şeyin, evrendeki tekliğin ve birliğin işaretidir. Bu Bu anlayışı içersinde, evrende her şey birbirine bağlıdır, bağdaşıktır ve aynı gerçekliğin farklı yönlerini ya da belirişlerini yansıtır. Birbirinden ayrı ve bağımsız birimler yoktur. Madde, enerjinin yoğunlaşmış bir şeklidir. Algılayabildiğimiz dünya, ne madde ne de ruhtur, fakat görülmeyen enerjinin belli bir düzeyidir (buna alan da denilmektedir). Hepimiz aynı bütünü parçalarıyız ve içimizde aynı özü taşıyoruz. Bilgi her an ve her yerdedir.

Newton fiziğinin düşünceye başlangıç noktası, maddenin katı ve sert olduğu gerçeği idi. Bu ilk bakışta, doğru gibi gözüküyordu elbette. Dokunduğumuz her şey, duvarlar, ağaçlar, eşyalar... Çevremizde görülen her şey, maddenin katı ve sert halini oluşturuyordu. Antik Yunandan beri, Newton dönemi de dâhil olmak üzere, insanı çevreleyen gözle görülen evrendeki maddenin, Atom denen yapı taşlarından oluştuğu düşünüle gelmişti. Oysa günümüz teknolojisinin bizlere bahsettiği teknolojik imkânlardan yararlanarak, atoma, gözle değil de bir elektron mikroskopuyla baktığımızda, gördüğümüz şey, aslında % 99 boşluk % 1 ışıktan ibarettir.

Bu genel açımdan sonra, şimdi sırasıyla; *Hologram*, *Mikrokozmos* ve *Makrokozmos* kavramlarına değinerek konuyu sürdürmek istiyorum.

Hologram

Ben insana sığabilene evren, evrene sığamayana insan derim. Muhammed İkbâl

Sözcük olarak Hologram sözcüğü, Yunanca holos-gramma, yani “*tüm mesaj*” anlamına gelir ve gerçeğin bölünmemiş bütünlüğünü anlamada yararlı bir benzetmedir. Bu benzetme, tek, uyumlu ve akıcı bir bütünü hem bilinç hem de yaşanan dışsal gerçeği içerdiğini anlamamıza yarar.

Bu teorinin özünde yatan kavram, en ufak parçacığın dahi içinde, tüm geçmişi (ve hatta bazen geleceği de) barındırdığı fikridir. *“İşte varoluşun altındaki gerçek de budur. Biz aynı anda hem bütünüün bir parçası, hem de bütünüün ta kendisiyiz. ‘Her şey bir’de ve ‘Bir, her şeyde’...”*

Holografinin ortaya çıkmasına neden olan, girişim diye tanımlanan olgudur. İki ya da daha çok dalga – tıpkı su dalgaları gibi – birbiri içine geçtiğinde oluşan çapraz çizgili desenlere girişim denir. Örneğin bir havuza bir çakıl taşı attığınızda, suda bir dizi eş merkezli dalgalar oluşur ve bunlar, kendi dışlarına doğru yayılırlar. Eğer havuza iki taş atacak olursanız, iki dizi dalganın yayılıp, birbirinin içinden geçtiğini görebilirsiniz. Böyle çarpışmanın neden olduğu dalga sırtları ve çukurlarından oluşan karmaşık düzenleme, bir girişim deseni. Sonuçta, bugün bildiğimiz hologramlar, ancak lazerin bulunuşundan sonra oluşturulabilmişlerdir.

Bir lazer kaynağından gelen ışın, gümüşlenmiş yarı geçirgen bir ayna tarafından ikiye ayrılır. Bu ışınlardan biri, hologram plakasına doğrudan ulaşır, öbürü ise, görüntülenmek istenen cisme yöneltilir ve bu cisimden yansiyarak hologram plakasına varır. Hologram plakasına doğrudan gelen lazer ışını ile cisimden yansiyarak gelen iki ayrı demet lazer ışını, bu plaka üzerinde son derece karmaşık bir girişim deseni oluşturacak şekilde üst üste gelirler (kesişip, girişirler). Plaka üzerine bu iki ışın düşer: Yani, ana kaynaktan hiç değişime uğramadan gelen ışın ile cismin kenarlarından dolaşarak onun biçimine ait bilgileri taşıyan ışın arasındaki “farklılık”, o cismin holografik görüntüsüdür ve hologram plakası da, işte bunu kaydeder.

Böyle karmaşık bir girişim deseni, film üzerine gelen iki dalganın fazları arasındaki bağıntının sabit kalması şartıyla, çekim yapılması sırasında oluşturulabilir. Daha sonra, kayıt sırasında kullanılan frekansta ve aynı açıdan yeni bir lazer ışını ile hologram plakası aydınlatılacak olursa, görüntülenen cisim, üç boyutlu olarak odanın içinde canlanır. Plaka, kendisine gelen ışınları, tıpkı görüntüsü saptanan cisim gibi yansıtacağı için, görüntü net ve eksiksiz olacaktır.

Hologram oluşturmada bir örnek vermek gerekirse:

“Elinizdeki su dolu bir tepsinin içine, aynı anda üç boncuk düştüğünü düşünün. Her bir boncuk, suyun içinde, tepsinin kenarlarına doğru yayılan düzenli dalgalar oluşturacaklardır. Bu dalgalar birbirlerine çarpıp, çarpışma düzeni ya da çarpışma dokusu olarak adlandırılan karmaşık bir doku yaratacaklardır. Eğer tam bu anda suyu hemen dondurur ve üzerinde çarpışan dalgaların bulunduğu bölümü elinize alırsanız, elinizde dalgaların çarpışma dokusunun kaydını tutuyor olursunuz. İşte bu bir hologramdır. Eğer bu buz tabakasını, bütün dalgaların aynı aralıklarda geldiği, aynı frekanstaki ışık eşevreli bir ışık kaynağıyla (lazer) aydınlatıp, ardından da bu tabakayı havaya kaldırıp ışığa doğru bakarsanız, üç boncuğun görüntüsünün havada asılı durduğunu ve üç boyutlu göründüklerini göreceksiniz.

Buzun dalgalı yüzeyi öyle bir tür bozuk yüzeyli lens görevi görmektedir ki, ışığı, dalgaları yaratan boncukların buldukları noktalara odaklamaktadır. Kaotik görünümlü buz yüzeyi, gerçek bir holografik bilgi toplama aygıtıdır. Eğer buzu parçalar ve bu parçalardan bir tanesini aydınlatırsanız, tıpkı bedenimizdeki her bir hücrenin, bedenimizin aynını yaratmak için gerek duyulan genetik bilginin tamamını taşıması gibi, havada asılı duran boncukları, inanılmaz bir şekilde oluştuğunu görürsünüz.”

Başka bir örnek: Araba şeklinde bir hologramı ele alırsak, bu hologramı parçaladığımızda elimizde geriye yalnızca tamponu gösteren parça kalmış olsa da, hâlâ tüm arabayı görebiliriz. Çünkü parçaların her biri, tüm şekli, içinde barındırmaktadır.

Vücudumuz da, bir anlamda aynı şekildedir. Parmağımdan bir deri hücresi çıkarıp alacak olursam, bu hücre çekirdeği yalnızca derimin özelliğine dair bilgiler barındırmaz. Aynı hücrede, gözlerimin şekline, saçlarımın rengine, kaç tane ve hangi özellikte parmağım olduğuna dair bilgiler de vardır. Vücuttaki her bir hücre, bütün öteki hücrelerin nasıl olduğunu da, tüm ayrıntılarıyla içerir. Yani her bir hücrede, *“her şeyden bir şey”* bulmak mümkündür. Tüm, her bir parçada kendini göstermektedir.

Hologram tekniğinin açılımı, “evren” ismiyle tanımlamaya çalıştığımız sınırsız ve sonsuz tek varlık, yani “bütün’e” ait tüm bilginin holografik bir biçimde, her zerrede mevcut olduğunu anlamamızı kolaylaştırmıştır. Buna göre, evrenin holografik yapısında, bizim gözlemlediğimiz evrenimizde, olmuş veya olacak diye bildiğimiz her olayın, her oluşumun, zaten bilgi olarak yüklü olabileceğini anlamak kolaylaşır.

Buradan hareketle, aynı şekilde, tüm insanların düşüncelerinin birbirleriyle ilişki içinde olduğu ve birbirlerini etkilediği ve bunun sonucunda da tüm evreni etkileyebileceği sonucuna ulaşılmaktadır. Bir insanın yaptığı, ya da düşündüğü her şey, evrensel hologramın bir parçasıdır.

Bu holografik modelin içinde saklanan bilgiler inanılmaz düzeydedir. Evrensel Zihin, bilinebilecek her şeyi içerir ve kendini ona ayarlayan herkese de açıktır, çünkü bütün hologramlarda olduğu gibi bilgi, eş düzeyde evrenin her yanına, her bir parçasına yayılmıştır. “*Hepimiz biriz*”, “*Yukarıda ne varsa aşağıda da o var*”, “*Tanrı içinizdedir*” ve “*Evren bir kum tanesinin içinde saklıdır*”, türünden mistik benzetmeler, holografik modelin ışığı altında bakıldıklarında, yeni anlamlar kazanmaktadırlar.

Beyin Bir Hologramdır

"Kafes içerisinde doğan kuşlar, uçmanın bir hastalık olduğunu düşünürler." Alejandro Jodorowski

Yeni fiziğin kuantum kuramıyla ortaya attığı felsefî ve hatta zaman zaman metafizik yorum şöyledir: “*düşünce modellerimiz ve kendimizle, ötekilerle ve tüm dünyayla olan ilişkimiz, büyük ölçüde elektron ve foton dünyasını yöneten yasa ve davranış biçimleriyle açıklanabilir*”.

Bu dünya bize bir ayna olabilir. Eğer zihnimiz, yasalarını evrenin yasalarından esinlenerek oluşturuyorsa (ki öyle) bu yasaları algılayışımız da, doğanın ve evrenin kendi ruhsal ve fiziksel gerçekliğini bir dereceye kadar yansıtmak durumundadır. Dolayısıyla kendimizi tanıyarak ve kuantum kuramına göre atom altı parçacıkların dünyasına nüfuz ederek, yani mikrodan hareket ederek makroyu tanımlayabiliriz. Bu noktadan hareketle, insan beyninin geometrik evrenin bir parçası olduğu düşüncesinin, aksi iddia edilemeyeceği ve bu olgunun da, önemli yansımaları olacağı açıktır. O halde, evrende ne varsa, insan beyninde de onun aynısının var olduğunu kabul etmek sanıldığı kadar da zor olmamalıdır. Beyin mikrokozmos; evren makrokozmostur. İncir çekirdeğinde, koskoca incir ağacı olduğu gibi! Peki, incir çekirdeği, acaba kendisinin bir bütün incir ağacını temsil ettiğini, bilir mi? Bilemiyorum...

İnsandaki algılama sistemi, frekans analizatörü gibi davranan hücreler tarafından oluşturulur. Bu hücrelerin hepsi, birer hologram parçacığı (mini hologram) gibi hareket ederler. Bu yaklaşım içersinde beyin, sayısız hologram parçacıklarının yarattıkları dalga boylarının girişim ve kesişimlerinden oluşan dev bir holograma benzer. Bunun tek bir anlamı var: *hafıza kayıtları holografiktir.* Daha sonra, benzer dalga boylarında gelen titreşimler, beyinde kayıtlı bulunan titreşimlerle bir girişim yaparlar ve bu yol ile hatırlama sağlanır.

Son zamanlarda, insanın, evreni holografik kavrayışına açıklama getirme yolunda, bilimin geldiği bu aşamalar sayesinde, artık sezginin bilimi, bilimin de sezgiyi dışlamadan, kol kola hakikate doğru hareket etmesine olanak sağlanacak gibi görünmektedir.

Beyin hücreleri dediğimiz nöronlar da, tek tek birer mini hologram gibidirler ve gelen uyarıyı (impulsları) frekanslarına ayırarak algırlar. Her bir hücrenin etkinliği, kendi içinde bir dalga boyu oluşturur. Bir sürü hücrenin dalga boylarının birbiriyle girişim yapmalarından oluşan holografik model, bizim beş duyuyla algıladığımız görüntüyü ortaya koymaktadır. İnsan beyninin de, pek çok mini hologramdan oluşmuş büyük bir hologram olarak düşünülebilmesi bu sebeptir.

Çünkü beyindeki her hücre, esasında, her işlevi yapabilecek yetenek ve kabiliyette var olmuştur. Ancak, kozmik programlanmadan sonradır ki, hücreler özelleşerek kendilerine ait işlevleri meydana getirirler.²

---

². *Tablot, Michael – Holografik Evren*

Beynin büyüklüğü, genellikle bütün insanlarda aynıdır, ağırlığı da öyle. Ama herkesin beyinsel gücü birbirinden farklıdır. Amerikalı fizik ve matematik uzmanı John Von Neumann, ortalama bir insan beyninin, yetmiş yıllık bir süre içinde, 2.8×10^{20} adet enformasyon kaydettiğini hesaplamıştır.

Hücre ve Organların Karşılıklı Etkileşimi

Nörologlar, görsel sisteme ait olan bir hücrenin alıcı alanının beş derecelik bir görüş açısıyla kayıt yaptığını saptamışlardır. Gerçekten de, çevrenin algılanması, bu hücrelerden binlercesinin yaptığı, tek tek kayıtların birleşmesinden oluşur.

Her hücrenin yanındaki hücre de, görüntüyü yine kendi alıcı alanının beş derecelik açısıyla algılar. Yani korteks tabakası, böyle mozaik taşları gibi dizilmiş birçok hücreden oluşmuştur. Bunlardan her mozaik taşı, yani hücre, frekansları kendi açısıyla alır ve işler. Görsel sistem, tek bir hologramdan değil, mozaik biçiminde dizilmiş birçok hologramın birleşmesinden meydana gelmiştir. Bu, tıpkı bir böceğin gözünde tek bir mercek yerine, yüzlerce küçük mercek olmasına benzer. Böcekler buna rağmen, dış dünyayı tek bir mercekten algıyormuşçasına net olarak görürler.

Burada akla şöyle bir soru geliyor: “Görsel sistem beş derecelik açılarla algılama yapan hücrelerin bileşiminden oluştuğu halde, bizler çevremizi nasıl oluyor da, böyle tek tek noktalardan meydana gelen bir tablo biçiminde değil de, tek bir görüntü modeli olarak algılıyoruz?”

Görme Duyumuz da Holografiktir: Beynin içerdiği tek bir hologram hafıza değildir. Lashley’in başka bir buluşu da, görme merkezlerinin operasyonla kesilip çıkartılma işlemine karşı, beyin direnç göstermekte olduğu olgusuydu. Lashley, bir fare, beyninin, gözün gördüğü nesneyi algılayıp yorumladığı kabul edilen bölümü olan görme korteksinin % 90’ı çıkartılmış olsa bile, hayvanın karmaşık görme yeteneklerini gerektiren deneyleri hâlâ başarabildiğini keşfetmişti. Pribram’ın yönettiği araştırma, görme sinirlerinin % 98’i kesilmiş bir kedinin de aynı biçimde, karmaşık görme deneylerini başarabildiğini ortaya koymuştur.

Görme korteksinin operasyonla çıkartılmasına karşı gösterdiği direnç, görme duyusunun, hafıza konusunda olduğu gibi, beyin tümü içine dağılmış durumda olduğu düşüncesini bir kez daha gündeme getirmiş ve Pribram, hafızanın bir hologram gibi çalıştığının farkına vardıldıktan sonra, görmenin de, hafıza gibi holografik olup olmadığını düşünür olmuştur. Bir hologramın “her parçada bütünü” barındıran yapısı, görme korteksinin büyük bir bölümü çıkartılmış deneklerin, görme testlerini nasıl olup da başarabildiği konusuna kesin bir yanıt getiriyordu.

Her birimiz yaşamımızın sonuna dek, doğum sonrasındaki bir kaç haftada oluşturduğumuz hücreleri kullanır ve her türlü beyin etkinliğinde onlardan yararlanırız. Ancak, beyin dış dünyadan aldığı ilk sesleri, ilk izlenimleri algılayıp, saklayabilmesi ve bunları belirli yerlere yerleştirip, sonradan bulabilmesi için, bir temel yapıya, bir ana sinir ağına ihtiyaç vardır. Beyin hücreleri arasındaki bu ilk bağlantılar, kalıtım yoluyla gelirler ve bebek doğmadan önce belirlenirler. Yani, beyin, bir şemayla birlikte doğar. Geri kalan bağlantılar ise, doğumdan sonraki günlerde gerçekleşirler. Bilindiği gibi fareler kör olarak doğarlar ve gözleri sonra açılır. Gözleri açıldıktan sonra, bir sinir hücresinin yaptığı bağlantıların sayısı iki hafta içinde 8000’e kadar yükselmektedir. Ama farelerin gözlerinin açılması engellenecek olursa, örneğin gözleri bir bezle bağlanırsa, hücrelerin diğer hücrelerle olan bağlantıları, ilk biçimiyle, yani yaklaşık on dört tane olarak kalır. Aradan bir süre geçtikten sonra, farelerin gözlerindeki bağ çözülse bile, artık onlar hayatlarının sonuna kadar kör olarak kalacaklardır. İnsanlarda da durum aynıdır. Doğumundan sonra belirli bir süre göremeyen, görsel algılama yapamayan bir insan, ömrü boyunca görmemeye mahkûm olur.

Bilimsel deneyler göstermiştir ki, eğer bir kişiyi alıp beynini PET (*Pozitron Emisyon Tomografi*) taramalarıyla incelerken, herhangi bir nesneye bakmalarını istersek, beynin belli bölgelerinin aydınlanmakta olduğu görülür. Ardından, bu kişi gözlerini kapatıp, aynı nesneyi hayal etmesi istendiğinde, sanki gerçekten o nesneye o anda gözle bakıyormuş gibi, beyninin aynı bölgelerinin aydınlanmakta olduğu gözlenmiştir. Bu olgu, bilim adamlarının şu soruyu sormasına

neden olmaktadır: “O zaman kim görüyor?”, “Beyin mi görüyor?”, “Yoksa gözler mi?”. Ve devamında, o kaçınılmaz soru: “Gerçek ne?”.

Gerçek olan beynimizle gördüğümüz mü? Yoksa gözlerimizle gördüğümüz mü?

Gerçek şu ki, beyin çevresinde gördükleriyle hatırladıkları arasındaki farkı bilmez. Çünkü her iki durumda da, aynı özel sinir ağları ateşlenir. Sonra gene aynı soru: Gerçek nedir? Muazzam bir bilgi bombardımanına tutuluyoruz...

Bilgi, vücudumuza giriyor ve biz onu işliyoruz, duyu organlarımızdan geçiyor... Ve filtre ediliyor. Ve her basamakta bilgiyi biraz eliyoruz. Son olarak, bilince saçılan, en çok kendi kendine hizmet eden bilgi türü oluyor.

Beyin saniyede 400 milyar bit bilgi işler, fakat biz sadece 2000’inden haberdar oluruz. Fakat bizim farkında olduğumuz bu 2000 bitlik bilgi, sadece çevre, vücudumuz ve zaman hakkındadır. Sadece, buzdağının üstte ucunu gördüğümüz bir dünyada yaşıyoruz, uçsuz bucaksız bir kuantum mekânı buzdağının ucu.

Çevremizdeki bunca bilgi arasından, beyin, önemli olanları, işine yarayanları ve daha önceden tanıdıklarını, yani kendinde kayıtlı dalga boylarına benzeyenleri ayırır ve onlara tepki gösterir. Böylece olayın ayrıntıları çok kısa bir sürede elenir ve bilinçli olarak, yalnızca o anla ilgili olanlar değerlendirmeye alınır.

“What the bleep do we know?” adlı ilginç film’in bir başka sahnesinde “Doğru olduğuna inandığım harika bir hikâyeyi nakletmek istiyorum” diyor senarist: “Karayip Adalarındaki yerli Amerikan Kızılderileri, Columbus’un gemilerinin ufuktan yaklaştığını gördükleri zaman, onları hiçbir şekilde görememişlerdi. Çünkü gemiler, daha önce gördükleri hiçbir şeye benzemiyormuş, o nedenle de görememişler... Columbus’un donanması Karayiplere vardığı zaman bile, hiçbir yerli, gemileri göremedi... Ufukta var olmalarına rağmen. Gemileri göremeyişlerinin nedeni, beyinlerinde yelkenlilere dair bir bilgi ya da deneyim bulunmamasıydı. Bu yüzden şaman bile, okyanusta dalgalanmalar olduğunu fark etmesine rağmen, hiç bir gemi göremez. Bu sonuca ne sebep oluyor diye merak etmeye başlar. Böylece her gün çıkıp bakar, bakar ve bakar... Ve belli bir zaman sonra ancak gemileri görebilir. Ve bir kez gemileri gördüğü zaman, gemilerin orada var olduğunu herkese anlatır. Çünkü herkes ona inanmıştır ve güvenmiştir, onlar da (Kabile üyeleri de) görürler.

Bu açıklamayı kabul ediyorsak, devamında kabul etmemiz gerek bir başka doğru var: ‘Gerçeği biz yaratırız’. Bizler, gerçek üreten makineleriz. Gerçeğin sonuçlarını her zaman biz yaratıyoruz. Bir şeyi her zaman hafızanın aynasından yansıdıktan sonra algularız. Bir büyük hologram içinde yaşıyor olalım ya da olmayalım. Bu, muhakkak ki iyi bir cevap bulamadığımız bir sorudur. Bence bu, çözmemiz gereken büyük bir felsefi problemdir... Bilimin dünyamız hakkında söyleyebileceği açısından... Çünkü bilimde her zaman gözlemciyiz. Bu yüzden, hâlâ insan beynine son olarak gelenle sınırlıyız... Görmemizi ve yaptığımız şeyleri algılamamızı sağlayanla...”

Mevlana Mesnevi’sinde “bütüncül görüşü” çok güzel bir benzetmeyle dile getirir; meşhur “Körlerin Fil Tarifi” ... Fil bir bütündür ama kör insanlara “Bu nedir?” diye sorulduğunda, birisi bacağını tutar ağaç olduğunu söyler, burnunu tutan hortum, püskülünü tutan fırça der; hiçbiri bütünü tarif ederek, “Ben bir fil tutuyorum” diyemez.

Modern insanın en büyük problemi de budur. Holistik olmadığı, bütüncül yaklaşıma sahip olmadığı, “bütün yapı”yı bilemediği için, daha da açık ifade ile bütüncül bir düşünce yapısını kabulde zorlandığı için...

Evren Bir Hologramdır

David Bohm, evrenin de holografik bir biçimde davrandığını ileri sürmektedir. Ona göre, görünen ve yaşayan düzenin ardında, zaman ve uzaydan bağımsız olan bir Evren vardır. Geçmiş, şimdi ve gelecek, bu holografik düzende bir arada bulunmaktadır.

İnsanında ötesinde, “evren de holografik biçimde organize olmuştur” dediğimizde, buradan çok önemli dört sonuç çıkmaktadır: ³

³ Arıtan, Aydın – Holistik Evren Tasarımı

1. Her canlı ya da farklılaştırılmış her cisim, aynı bütünü parçalarıdır.

Varolan her şey ve tüm evren, aynı bütünü parçalarıdır ve birbirinin kardeşidir. Her biri evrenin bilgilerinin tümünü içinde taşır. Ama tam ve mükemmel bir görüntü için hepsi birbirine muhtaçtır.

2. Bütün bilgiler her an ve her yerdedir.

Evrende varolan her türlü bilgi (mikro ve makro boyutta) her an ve her yerdedir. Hologram plâkasında yapılan işlem, gözle görülen özelliklerin değil, o görüntüyü oluşturan frekansların kayıdır. Holografik düzende zaman ve mekân bulunmaz. İşte bu nedenle bilgiler hem “her yerde”, hem de “her zamanda” mevcuttur.

Atomaltı düzeyde, herhangi bir parçacığı, evrenin tamamından koparmak adetâ imkânsızdır. Parçacıklar bize birbirlerinden ayrı düşmüş gibi gözükseler bile, lokal olmayan bağıntılar tarafından birleştirilmişlerdir. Herhangi bir parçacığın davranışı, sistemin bütünü tarafından belirlenir. Kısaca “bütün bilgiler her an ve her yerdedir” diyebiliriz. Yeter ki onu görece “göz”, “nasip” ya da “görev için gerekli liyakat” mevcut olsun. Nitekim Kur'an, “**Ben size şah damarınızdan daha yakınım**” demenin yansıttığı hologramik bir anlayışı o zamanki insanlara böyle veciz bir ifadeyle sunmuştur. Şah damarında, yani “can alıcı noktada” ben varım demek, “sen benim bütünümlün içindesin, senle ben biriz, sen benim parçamsın” anlamına gelir. Ama bu ifade “sen de Tanrı”nın anlamında değildir o. “Sen Tanrı'dansın” anlamında kullanılan bir ifadedir.

3. Var edilmiş her birim tüm evrenin bilgisine sahiptir.

Her insan, hatta her atom ya da her zerre, kendi başına bütün evren bilgisine sahiptir. Ancak bu bilgi kodlarının, o cismin içinde bulunduğu görev alanının gerektirdiği kadarı açıktır.

4. Evren, ancak tek tek algılanmalar sonucunda canlanır.

Yani evrende bir bütünlük, bir ana plan ve süreklilik söz konusudur. Bizler, ancak o çok katlı ana planın dalga boylarıyla bir rezonansa ve bir paralelliğe girdiğimiz oranda, o frekansın bilgilerini cisimleştiriyor, buluyor ve kendimize mal edebiliyoruz. Böylelikle de, evrenin bazı “sırları”nı çözebilmekteyiz.

Aslında evrenin kendisi de, akışkan, dev bir hologramdan başka bir şey değildi ve bunun farkına varması, onun tüm dağınık sezgilerini, geniş kapsamlı ve uyumlu bir bütün halinde derlemesine olanak verdi.

DNA ve hücrelerin karşılıklı etkileşimleri ile hafıza konularındaki çalışmalarıyla iki Nobel ödülü almış bilim insanı olan, Fransa'daki Clamart Laboratuvarları Digital Biyoloji Direktörü, **Prof. Dr. Jacques Benveniste**, 1991 yılında suyun hafızası olduğunu keşfetmiştir. O, yaptığı genetik araştırmalarda, DNA hücrelerinin belli bir frekansta foton ışıdığını ve bu farklı DNA hücrelerinin, farklı frekansta titreşirken, iki farklı titreşimdeki hücre yan yana geldiğinde yeni bir ortak frekans oluşturup birlikte bu frekansta titreşmeye başladıklarını ve elektro manyetik dalgalar ile bir çağlayan yaratıp ışık hızında yolculuk ettiklerini keşfetmişti. Ancak bundan da daha önemli buluşu, suyun hafızası olduğunu keşfetmiş olmasıdır.

1980'lerde başladığı çalışmalarında, suya zehirli bir madde yüklemiş ve bunu 1 milyon kez sulandırdıktan sonra, özel bir âlet ile aşırı hızda sallayarak yaptığı deneyde maddenin hiç yok olmadığını gözlemlenmişti. Ne kadar çok sulandırılırsa sulandırılınsın, hattâ bu çözelti, 10 milyon defa sulandırılırsa bile, suyun içine koyulan maddenin hâlâ var olduğunu tespit etmişti. Hattâ daha da ileri giderek, suya, zehirin kendisini değil de, sadece frekansını yüklediğinde, aynen zehirin kendisi koyulmuşçasına suyun sinek larvalarını öldürdüğünü gözlemlenmişti.

Holografik Evren ve Zaman

“Geçmiş, saklı bir tür düzen halinde, şimdinin içinde, aktif durumdadır.” Bohm

Zaman, asla bizlerin düşündüğü gibi bir şey değil, insanın evreni algıladığı beş duyusunun eseri olan bir kavram olarak, zihinlerimizde vardır. Kuantum kuramı çerçevesinde, “zaman” ölçülebilir bir büyüklük değildir. Mutlak zaman diye bir şey yoktur. Zaman her cismin bulunduğu uzay bölgesine ve hızına bağlı olarak değişen göreceli bir kavramdır. Öte yandan zaman, tamamen hayal ürünü de değildir.

Bir Hologram Olarak Geçmiş: Holografik bir şekilde organize olmuş evrende, Uzay–Zaman koordinatlarının ötesine geçilmiş olur. Böyle bir planda, geçmiş–şimdi–gelecek, aynı yerde ve zamanda var olurlar.

Hologram tekniğini anlamaya çalışmak, “evren” ismiyle tanımlanmaya çalışılan sınırsız ve sonsuz tek varlığın, yani “bütün’e” ait tüm bilginin, hologramik bir biçimde, nasıl her zerrede mevcut olduğunu anlamamızı kolaylaştırmıştır. Buna göre, bizim gözlemlediğimiz evrenimizde olmuş veya olacak diye bildiğimiz her olay, her oluşum, evrenin holografik yapısında bilgi olarak yüklüdür. Ve yine, evren içi olan her bir varlık, kendi algılama kapasitesi ölçüsünde, bu holografik olarak düzenlenmiş bilgiyi değerlendirir. Çünkü evrensel tümel bilginin bir sınırı ve dolayısıyla da bir merkezi olmaması itibarıyla, algılamının gerçekleştiği her noktada, algılayıcıya, bütüne ait tüm bilgi hazır ve açıktır. Ancak, algılayıcı, bu bilgiyi, kendi algılama kapasitesince, değerlendirebilir. Yani, algılanan bilgi, tamamen algılayıcının algılama kapasitesinin bir eseridir. Zaten, algılayıcının kendisi de, oradaki bilginin özden açığa çıkışından başka bir şey değildir.

Eğer şuurun kökleri, Bohm’un öne sürdüğü gibi, saklı düzenin içindeyse, bu, insan zihninin ve geçmişin holografik kayıtlarının da, aynı alan içinde ve bir arada var olduğu, diğer bir deyişle, bunların hâlihazırda, birbirlerine komşu durumda oldukları anlamına gelmektedir. Böylece, geçmişe geçebilmek için yapılması gereken tek şey kişinin dikkat odağını kaydırması olabilir.

Geçmişin saklı düzende nasıl depolandığını bir hologramda görebiliriz.

Holografik algılayış, aynı şeyin kendi geçmişimizi de kapsadığının bir ifadesidir. Geçmiş, unutulmuş içinde eriyip gitmemekte ve kozmik hologramda kayıtlı olarak durmaktadır ve bizim oraya her zaman için yeniden girebilmemiz olasıdır. Başka bir deyişle, geçmişe ait kayıtlar, herhangi bir yerde kayıtlı olmayıp, tıpkı bir hologramın içerdiği bilgiler gibi mekânsızlık özelliği taşımaktadır ve uzay–zaman çatısının herhangi bir yerinde tekrar ortaya çıkabilir. Bazı duru görürlerin, geçmişe uyum yapabilmek için, psikometriye bile gereksinim duymamaları, bu fenomenin üzerinde kurulu olduğu mekânsızlık özelliğinin altını bir kez daha çizmektedir.⁴

Kentucky’li ünlü duru görü medyumunu Edgar Cayce, yalnızca istirahat halindeyken, uyku benzeri bir duruma geçerek, geçmişle ilişki kurabiliyordu. İnsan ırkının tarihi üzerine ciltlerce notlar yazdırdı. Verdiği bilgiler, genellikle şaşılacak derecede gerçeğe uygundu. Örneğin, “*Ölü Deniz Yazıtlarının*”, yukarı Kumran bölgesinde ki mağaraların içinde olduğuna dair vermiş olduğu bilgilerin doğruluğunun kanıtlanmasından on bir yıl önce, Kumran’daki Esseni toplumunun yerini duru görü yeteneği vasıtasıyla belirleyerek bu topluluğun tarih sahnesine çıkmasında önemli katkılarda bulunmuştu.

Bir Hologram Olarak Gelecek: Araştırmalar geleceği önceden görme vizyonlarının, trajik olaylar konusunda daha sık ortaya çıkmakta olduğunu göstermektedir. Mutlu olayların önceden sezilme oranı, üzücü olayların sezilme oranının dörtte biri kadardır.

Kötü olaylar arasında, ölüm olayının önceden içe doğması en yüksek bir orana sahiptir. Bunun arkasından kazalar ikinci, hastalıklar üçüncü gelir. Bunun nedeni açıktır. Geleceği algılayabilmenin olanaksız olduğuna kendimizi o denli inandırmışızdır ki, geleceği sezebilme konusundaki doğal yeteneğimiz körleşmiş bulunmaktadır.

Yaşamı tehlikeye sokan acil durumlarda bireylerin sergiledikleri insanüstü güçler, bir yakınımızın öleceği, çocuklarımız ya da sevdiğimiz başka bir kimsenin tehlikede olduğu gibi hep kriz zamanlarında ortaya çıkmaktadır.

Doğuştan sahip olduğumuz, geleceği görme yetilerimizi, şuur dışının gerilerine sürgün etmiş olduğumuza dair diğer kanıtları ise, geleceği sezme olaylarıyla rüyalarımız arasındaki yakın ilişkileri inceleyerek bulabiliriz.

İnancın Holoşıramaları (Zaman Boyutunda): Eğer gelecek, her ayrıntısı belirlenmiş bir hologram ise, o zaman bizim özgür irademiz söz konusu olamaz değil mi? Hal böyleyse, hepimiz

---

4. Bâki, Ahmed – *Holografik Evren ve Zaman (Popüler Bilim 1995)*

kaderin elinde, daha önce yazılmış bir senaryo boyunca, şuarsuzca eylemde bulunup duran kuklalar olmaz mıyız?

Holografik algılayış, dogmatik inancın yadsınamaz yumuşak karnı olan kadercilik yaklaşımına da, alternatifler sunmaktadır. Neyse ki, bu yaklaşım, kaderciliğin, kaderimiz olmadığına işaret eden kuvvetli kanıtlar içerir. Burada, felaketlerden kaçınabilmek için geleceği sezme yeteneklerini kullanabilen birçok kişiyi örnekleyen belgeler vardır. Kimi bireyler, bir uçağın düşeceğini önceden sezmişler ve bu uçağa binmeyerek ölümden kurtulmuşlardır. Kimi bireyler ise, önsezileriyle, çocuklarının bir sel baskınında boğulacaklarını hissedince, onları tehlike bölgesinden zamanında uzaklaştırabilmişlerdir.

On dokuz kişinin, Titanic'in batacağını önceden sezmiş olduğu, belgelenmiş durumdadır. Bu on dokuz kişinin bir bölümü, olay içlerine doğunca duygularını ciddiye alarak yaşamlarını kurtarabilmişler, diğer bir bölümü, sezgilerinin üzerinde durmadıkları için boğulmuşlar, başka bir bölümü ise, her iki kategoriye de girmeyenlerdir.

Bu gibi olaylar, geleceğin hazırlanmış bir kalıp olmayıp esnek ve değişken olabileceğini kuvvetle düşündürmektedir. Ancak bu görüş de, bir sorunu beraberinde getirmektedir. Eğer gelecek sürekli bir değişim durumundaysa, Croiset isimli bir medyum, belirli bir sandalyeye kimin oturacağını on yedi gün önceden görebildiği zaman nasıl bir gerçekliğe değinmektedir? Gelecek hem var olup, hem de var olmayabilir mi?

Bu nokaya kadar verilmiş bilgilerden de anlaşılacağı üzere, hologram kavramını, zihnimizde doğru bir perspektife oturtabilmek için, bu kavramın destekleyici alt başlıkları olabilecek kozmos, mikrokozmos ve makrokozmos gibi kavramlara da, yeterince değinmek gereklidir.

Kozmos

Etimolojik bakımdan **“kozmos”** sözcüğü Yunanca'dan alınmadır. **“Düzen”** ya da **“Güzellik”** anlamına gelir. Daha açık bir ifadeyle, Kozmos deyince, nesnel evrenden bahsediyoruz demektir. Kozmos, aslında kendini oluşturan öğelerin en küçüğünden en büyüğüne kadar, bölünemez bir bütündür. Bununla birlikte, daha kolay anlaşılabilmesi için, **“makrokozmos”** ve **“mikrokozmos”** olarak iki farklı yönde incelenir. Mikrokozmosun ilgi alanı en küçükten, makrokozmosun ilgi alanı ise en büyüğe doğru gider.

Gerek bilim gerekse felsefe alanında, **“makrokozmos”** ve **“mikrokozmos”** terimleri çok farklı, hatta çelişkili biçimde tanımlanabilmektedirler. Günümüze kadar, özellikle mikrokozmos ile makrokozmosun sınırının nerede, hangi boyutta olduğu konusunda tam bir mutabakat sağlanamamıştır. Bu çelişkileri gidermek amacıyla, kimi düşünürler ve bilim adamları, hem mikrokozmos, hem de makrokozmos olarak tanımlanabilecek bu geçiş alanına **“megakozmos”** demişlerdir.

Mikrokozmos (İnsan)

Etimolojik geçmişi Yunanca'ya dayanan bu terim, sözlük anlamı bakımından **“küçük evren”** demektir. Kelimenin kavramsal tabanı, **“Bireyinin bütünselliği”** üzerine inşa edilmiştir.

Mikrokozmos, **belli bir boyuttan daha küçük olan öğeleri** ve bunların kendi aralarındaki etkileşimleri ile kendi alanları dışında kalan öğeleri de etkileyerek yarattıkları tüm olayları, olguları içerir.

Kimine göre mikrokozmosun alt sınırı **“atomaltı”**dır. Kimine göre ise sınır, daha ileridedir ve insanın duyu organlarıyla, ya da icat etmiş olduğu aygıtlarla ayrıntılarını somut bir şekilde belirleyemediği öğelere kadar uzanır. Bu çelişkili görüşlerden de anlaşıldığı üzere, mikrokozmosun başlangıcını belirleyen sınırın tanımlanmasında bir uyumsuzluk söz konusudur.

Mikrokozmosun şekilsel sembolü olarak **“Pentagram”**, sayısal sembolü olarak da **“Beş”** rakamı kullanılmaktadır. (**“Beş”**, insanın sayıdır. İnsan kollarını ve bacaklarını açtığı zaman, başı ile birlikte beş köşeli bir yıldız benzemektedir. Gerek elinde, gerekse de ayaklarında beşer parmağı vardır. Ayrıca insanda görme, işitme, koklama, tat alma ve dokunma olmak üzere beş duyusu vardır.)

Bunun yanı sıra, **makrokozmosun** sayısal sembolü de **“On”** olarak betimlenmekte olduğuna işaret etmeliyiz. İnsanın **“Beş”** sayısı ile remzedilmesi bu sembolizmaya da uygun düşmektedir.

Mikrokozmosun altında da daha ufak kozmoslar da vardır ve insan bu küçük kozmoslar ve evren arasında bir köprü teşkil etmekte ve bir bakıma orta yeri tutmaktadır.

İnsanın gezegenimizdeki serüvenini kendine konu edinen antropolojinin bir alt dalı olan felsefi antropolojinin kurucusu olduğu kabul edilen Alman filozofu Max Scheler, insanın bir mikrokozmos (küçük evren) olarak, gerçek özünü kendi içinde taşıdığını ve bu nedenle de kosmoform (evren biçimli) bir varlık olduğunu ve bu özelliği nedeniyle de, kozmosun özünü içine alan her şey için bilgi kaynağı olduğunu ileri sürer. Bir başka ifadeyle; insan bir mikrokozmos olduğuna, varlığın bütün öz biçimleri insanda bulunduğu, canlılık, fiziksel ve kimyasal varlık, yaşamsal alan ve ruh, insanın varlığında iç içe olduğuna göre, “büyük düzenin” (makrokozmosun) en yüksek temeli de, insanda incelenebilir.

Makrokozmos (Evren)

Etimolojik olarak Grekçe kökene sahip bu kelime, makros ve kosmos köklerinden oluşur ve “büyük evren” demektir. Makrokozmos, belli bir boyuttan sonsuz büyüğe doğru uzanarak, evrenin tüm öğelerini içerir. Ancak bilim adamları, makrokozmosun alt sınırını tanımlayan o “belli boyut” un ne olduğu üzerinde tam bir uzlaşıya varamamışlardır.

Bizler yaşadığımız boyuttaki zamanı, geçmiş/şimdi/gelecek diye üç kısma ayırır ve evreni de bu bakış açısına göre değerlendiririz. Hâlbuki gökyüzüne baktığımız zaman, ışığın (ona bakan gözlemcinin hızından bağımsız olarak) sabit bir hızla ilerlediğini söyleyen Rölativite teorisi uyarınca, yıldızların ve galaksilerin şu andaki hallerini değil, uzaklıklarıyla doğru orantılı olarak geçmiş zamandaki durumlarını görürüz. Yani biz güneşin 8 dakika, güneş sistemimize en yakın yıldız olan Alfa Centauri’nin 4.3 yıl öncesini, Andromeda galaksisinin 2.3 milyon yıl öncesini görmekteyiz. Aynı olaya farklı bir açıdan yani, şu anda dünyadan 10 ışık yılı uzaklıktaki bir noktadan gezegenimize geri baktığımızı düşünürsek; körfez savaşını 65 ışık yılı uzaklıktan, Japonya’ya atılan atom bombasını 212 ışık yılı uzaklıktan, 2000 ışık yılı uzaklıktan da Roma imparatorluğu dönemini gözlemleyebilirdik.

Mutlak uzay-zaman, dolayısıyla maddesel algılamaya dayalı anlayışımıza en büyük darbeyi indiren bu görüş bizi, geçmişte yaşadığımız, zamanın göresel olduğu, evrenimizin maddesel bir yapıya sahip olmayıp, aslında bir enerji yumağı halinde dalgasal yapıda olduğu ve Lavoisier’in “yoktan bir şey var olmaz, var olan bir şey de yok olmaz” prensibinin dalgasal formdaki ifadesine götürür. Bundan binlerce yıl önce, Pisagor ve takipçileri de fiziksel dünyada oluşan her eylem ve düşüncenin gökyüzüne kaydedilmekte olduğunu söyleyerek, buna “Doğanın Belleği” ya da “Akaşa” adını vermişlerdi.

Bütüncül (Holistik) Düşünce ve Evren Algılayışı

Bir sır var, çözdüklerimizden başka

Bir ışık var bu ışıklardan başka

Hiç bir yaptığından yetinme, geç öteye,

Bir şey daha var bütün eserlerinden başka. Ömer Hayyam

Holistik Düşünce; evrendeki her şeyin aynı bütünün parçaları olduklarını, birbirlerinden haberdar olarak tek bir sistem şeklinde hareket ettiklerini ve birbirleriyle ilişki, iletişim ve etkileşim içinde olduklarını ortaya koyan bir düşünce tarzıdır.

Düşüncenin ilk evresi “lineer-çizgisel” düşüncedir. Bu evrede, sorunu çevreleyen tüm koşulları ve etmenleri etraflıca araştırmadan, çözüme etkili olabilecek tüm bilgileri hesaba katmadan sonuç çıkarmaya çalışan ve her sonucun tek nedene bağlandığı bir düşünce yapısı hâkimdir. Biz buna “evet-hayır” veya “siyah-beyaz” evresi de diyoruz. Oysa doğada ve onun simülasyonu olan toplumda karşılaştığımız tüm olgular lineer değildir. Her şey bu basitlikte izah edilemez.

Düşüncenin ikinci evresi; her şeyi parça parça ele alan, dünyayı parçaların birleşmesinin bütünü olarak ele alan “kartezyen” düşünce evresidir. Buradaki düşünce sistemi; çözümlenmeleri indirgeyerek yapan, doğrularını bir yüzeye yerleştiren, yüzey geometrisi, yani kartezyen geometri bu evrenin geometrisidir. Felsefede Descartes, fizikte Newton bu düşünce sistemiyle ürün vermiş bilim adamlarıdır. Bu düşünce sisteminin teknolojisi ile uçaklar, otomobiller ve parçaların

birleştirilmesiyle üretilen diğer tüm mekanik sistemler, oluşturulmuştur. Bu yüzden bu evreye “mekanik düşünce” evresi de denilebilir. Bu düşünce evresinin temel değerleri rekabet, niceliklere önem verme ve çizgisel hiyerarşidir.

Düşüncenin üçüncü ve bugün yaygınlaşmaya başlayan evresi ise “**holistik – bütüncül**” düşünce evresidir. **Bu evrede parçalar yoktur, bütün vardır... Çizgi yoktur, “ağ” vardır.** Ve her şey birbirine bağlıdır. Bu düşünce sisteminde; hiçbir sonucun tek sebebi yoktur. Bu evrenin geometrisi uzaysaldır. Temel değerleri ise (*Kartezyen Düşünceye kıyasla*) rekabet yerine işbirliği, nicelik yerine nitelik, hiyerarşik egemenlik yerine ağsal ortaklıktır.⁵

Günümüz holistik düşünce tarzının dikte ettirdiği “**Holistik Felsefe**” ise, tüm evrenin bir bütün sistem olduğunun ve bu büyük bütünün içindeki yapıların, düzenler ve fonksiyonları ile tamamen o büyük bütüne benzediğinin, daha küçük bütünlere bulunduğu varsayımına dayandığının altını çizen bir yaklaşımı içermektedir.

Filozoflar, bu düşünceyi ifade etmek için mikrokozmos–makrokozmos kavramlarını kullanırlar. Tüm evren bir mikrokozmosun, yâni bir insanın içindedir. Buna karşılık, göklerdeki yıldızlarla dolu düzen, bir “*Büyük İnsan*” ya da bir “*Kozmik İnsan*”dır. Bu tür bir ilişkiye, bir atomun güneş sistemiyle karşılaştırılması örnek verilebilir. Atom, makrokozmos güneş sisteminin, mikrokozmosudur.

Holistik (Bütünsel) Evren tasarımı, bizim, şu gerçekleri, modelleme yoluyla daha kolay algılayabilmemizi sağlar:

- Hepimiz aynı bütünün parçalarıyız.
- Var edilmiş her birim, bütün evren bilgisine sahiptir.
- Bütün bilgiler her an ve her yerdedir.

Kuantum fiziği alanında elde edilen son bulgulara göre; evreni, şu an ki alışagelmış bakış açımıza göre değerlendirişimiz, tamamen bir yanılgıdan ibarettir. Yaşamı, onun özünde işleyen sistemden habersizce değerlendiriyoruz. Çünkü evreni, birbirinden ayrı “parçaların” oluşturduğu bir yapı şeklinde gözlemliyoruz ve her şey hakkında da, bu gözlemimize göre yargıya varıyoruz. Bu ise, salt bu bakış açımız nedeniyle, düşüncemizin bloke olması ve yaşamın gerçek yüzünü fark edemeyişimiz anlamına gelmektedir. Orijinal evren, gözümüzün yanıltığı gibi birbirinden ayrı “parçalardan” oluşmuş bir kütle değildir.

Eğer evreni kuantum düzeyinde gözlemleyebilecek aracımız olsa veya onu atomaltı düzey özellikleriyle algılayabilsek, canlı ve cansız ayrımının olmadığı boşluksuz ve sınırsız bir yaşam okyanusuyla karşılaşırız. Bu yaşam bir bütündür ve her şeyi kapsar. Bizim duyularımızla algıladığımız veya algılayamadığımız her şey, bu “*Sınırsız Bütün'den*” meydana gelmiştir.⁶

Evrensel Bütünü, ayrı ayrı parçalara bölmek ve bu parçalara “Bütün'den” ayrıymış gibi isimler takmak ihtiyacı, tamamiyle görme araçlarımızın algı kapasitesinden kaynaklanmaktadır. Gerçek olarak gözlemlediğimizi zannettiğimiz bu nesnel dünyası, gözlemcinin, yani bizlerin algı biçiminin bir ürünüdür ve görsel'dir. Çünkü algı araçlarımızın kapasitesi değiştiğinde, algıladığımız nesnelere biçimleri ve özellikleri de değişmektedir. Oysa kuantum düzeyinden bakıldığında, evrende hiçbir şey asla bir diğer şeyden ayrı veya kopuk değildir. Kuantum düzeyinde evrendeki her şey, bir kumaşın dokuları gibi birbiriyle ilintilidir.

Kozmosta her şey, gizli iradenin kesintisiz holografik yapısı olduğundan; parçalardan söz etmek anlamsızdır. Bu, suyun aktığı muslukları, suyun kaynağından bağlantısız parçalamış gibi düşünmeye benzer. Bu yüzden elektron, ilk temel madde değil; holohareketin bir görünüşüdür. **Evrendeki her şey, bir halının motifleri gibi tüme bağlıdır.** Einstein, uzay ve mekânın, birbirine bağlı olduğunu söylediği zaman, dünya hayret etmişti. Bohm bu görüşü bir basamak daha ilerletti ve,

⁵ Çakmaklı, Cemil (Dr.)-Düşünce Sistemi

⁶ Bâki, Ahmed – Holografik Evren ve Zaman

“evrende her şey, birbirinin devamı olarak süreklilik arz etmektedir” dedi. Bunu göz önüne alınca, her şey, aynı şeydir; “Som, Bölünmez, Tek”

Bilincin, yaşamın ve gerçekte her şeyin, evrenin dokusunu oluşturuyor olması, şaşırtıcı gibi görünse de, aslında doğaldır. Hologramın bir parçasının, tümün özelliklerini içermesi gibi, eğer ulaşmasını bilirsek, başparmağımızın ucunda Andromeda galaksisini bulabiliriz. Aynı zamanda Kleopatra'nın Sezar'la ilk karşılaşmasına da tanık olabiliriz. Çünkü ilke olarak tüm geçmiş ve tüm geleceğin imajları, uzay ve zamanın en ufak bölümüne varıncaya dek, her yere yayılmış durumdadır. Bedenimizin her bir hücresi tüm kozmosu barındırır.

Her yaprak, her yağmur damlası ve her bir toz tanesi de öyle, tıpkı **William Blake**'in ünlü şiirinde olduğu gibi ve ona yeni anlamlar ekleyerek:

*Dünyayı görmek için bir kum tanesinde,
Ve cenneti bir yaban çiçeğinde,
Yakala sonsuzluğu avucunun içinde,
Ve bir saatin içinde, ebediyeti...*

Prof. Dr. **Richard E. Nisbett** ise “*Düşüncenin Coğrafyası*”⁷ adlı yapıtının önsözünde, evrenin özündeki bu bütünselliğe vurgu yaparak, şöyle diyor:

“Birkaç yıl önce, Çin'den gelen parlak bir öğrenci, sosyal psikoloji ve akıl yürütme meseleleri üzerine benimle birlikte çalışmaya başladı. Tanışmamızın başlarında bir gün bana şunları söyledi: ‘Biliyor musunuz, aramızdaki fark, benim dünyayı bir çember, sizinse bir çizgi olarak görmeniz.’ Yüzümde belirmiş olacak o şaşkın ifadeden hiç etkilenmeden, sözlerini biraz daha açtı.

‘Cinliler sürekli değişime inanırlar, ama her şeyin daha önceki bir duruma doğru hareket ettiğini düşünürler. Dikkatlerini çok geniş bir olaylar yelpazesine yöneltirler, şeyler arasındaki ilişkileri araştırırlar ve **bütünü anlamadan parçanın anlaşılamayacağını düşünürler.**

Batılılar ise daha basit, daha determinist bir dünyada yaşarlar ve daha büyük resme bakmak yerine dikkat çekici nesnelere veya insanlara odaklanırlar. Bu şekilde, nesnelere davranışına hükmeden kuralları öğrendiklerinde, olayları denetleyebileceklerini düşünürler.”

Buradaki yaklaşımın altında yatan ilke olan bütüncülük, her olayın diğer tüm olaylarla bağlantılı olduğuna işaret eder. Çinliler de dünyayı, bu doğrultuda, ayrı ayrı nesnelere toplamı olarak değil, bir maddeler kümesi olarak algılıyorlardı.

Bütünselliğe ilişkin diğer çarpıcı bir örnek gelişim psikologları Anne Fernald ve Hiromi'den: Onlar altı, on iki ya da on dokuz aylık bebekleri olan Japon ve Amerikalıların evlerine gittiler. Annelerden, oyun alanından oyuncakları kaldırmalarını istediler, sonra da yanlarında getirdikleri oyuncakları ortaya koydular-içi doldurulmuş bir köpek ve domuz, bir araba ve bir kamyon. Annelerden, bebekleriyle birlikte her zamanki gibi bu oyuncaklarla oynamalarını istediler. Annelerin en küçük bebeklerine karşı davranışlarında bile çok büyük farklar gözlemlenildi.

Amerikalı anneler nesne etiketlerini (“domuzcuk”, “köpekçik”) Japon annelerden iki kat fazla kullanıyordu; Japon anneler ise nezaket kurallarını öğreten toplumsal rutinlere (örneğin, empati ve selamlama) iki kat fazla başvuruyordu.

Amerikalı bir annenin bebeğiyle konuşması şöyle olabiliyordu: “Bu bir araba. Arabayı gördün mü? Sevdin mi? Ne güzel tekerlekleri var.”

Japon bir anne ise şöyle söylüyordu: “İşte! Bu bir düdük. Onu sana veriyorum. Şimdi de sen bana ver. Evet! Teşekkür ederim.”

Amerikalı çocuklar, dünyanın genelde nesnelere dolu bir yer olduğunu öğrenirken, Japon çocuklar, dünyanın genelde ilişkilerle ilgili olduğunu öğreniyorlar.

Bugünkü holistik evren anlayışının temelinde, hem kadim Doğu Bilgeliği, hem de Batının analizci yaklaşımı vardır. Bilindiği gibi gerçeklik, hem dalgaları (ilişkileri) hem de parçacıkları

⁷ Richard E. Nisbett (Prof. Dr.)-*Düşüncenin Coğrafyası/The Geography of Thought*

(bireyselliği) kapsar. Düşünmeye bu noktadan başladığımız bir yolun sonunda, şu sorunun sorulması kaçınılmaz hâle gelir; “Gerçeklik dediğimiz şey, ilişkilerden ve bireylerden oluşmaz mı?”

Hint’li Mistik düşünür Osho’nun, evrene ilişkin yaklaşımını bu bağlamda aktarabiliriz: ⁸

“Evren canlı bir varlık, organik bir bütündür. Onun içinde var olan hiçbir şey diğerlerinden soyutlanmamıştır, her şey birbirine bağlıdır. En uzaktaki şeyler bile en yakındakilerle bağlantılıdır, hiçbir şey birbirinden ayrı değildir. Bu yüzden kimse kendisinin her şeyden ayrı duran, uzak, soyut bir ada olduğu yanılgısına düşmesin. Her şey bütüne bağlıdır ve sürekli diğerlerini etkilemekte ve onlardan etkilenmektedir. Evren bir aileye benzer, tek bir organik beden gibidir. Soluk aldığımızda tüm beden bundan etkilenir, aynı şekilde güneş soluk aldığı zaman da, dünya etkilenir. Dünya uzak mesafelerdeki başka güneşlerin hareketlerinden bile etkilenmektedir. Çünkü en küçük hücre bile, o dev güneşlerle birlik içinde titreşir.”

Yine bir kez daha altını çizerek ifade etmek gerekirse, hologramın bizi ilgilendiren en önemli özelliği, her parçanın bütünü içermesi veya bütünün her parça içinde katlanmış olmasıdır. Kozmik çapta olan Bohm teorisinde bunun anlamı, dünyanın her bir bölümünün, kendi içine gizlenmiş (katlanmış) olarak evrenin tümünü içermesidir. Modern bilim için yeni olan bu düşünce, mistik şiir dünyasında oldukça iyi bilinir. “Gizem Bahçesi” adlı şiirinde sufi mistiği **Mahmut Şabistan**, şöyle diyor:

*Bilin dünyanın baştan ayağa bir ayna olduğunu,
Vardır atomda yüzlerce parlayan güneş.
Yararsan bir su damlasının kalbini,
Çıkar ondan yüzlerce saf okyanus.
Gözünün bebeğidir gökyüzü.
Bir tahıl tanesi kadar küçük olsa da gönlin,
Yeridir orası, her iki dünyanın Rab’binin.*

Holistik Farkındalık

Evren varolduğundan beri, onu oluşturan bütün öğeler birbirleri ile karşılıklı bir ilişki, iletişim ve etkileşim içinde bulunmaktadır. Günümüz insanlığının gelişmişlik düzeyi, giderek daha fazla bireyin bunun bilincinde olmasına yol açması, “*Holistik Farkındalık*” düzeyini de arttırmaktadır.

Holistik Farkındalık Oluşumu, “*tek bir insanlık ailesi*” hedefini taşımakta, evrensel ilkelerle yolunu ortaya koymakta, yerel özellikler ile de kendi gücünü ve farkındalığını öne çıkarmaktadır.

Dünya bir “*bilinç sıçraması*”nın içinde bulunuyor. “*Holistik Farkındalık*” adını verdiğimiz ve evrenin bütün birimlerinin birbirlerine bağlı, ilişki, iletişim ve etkileşim içinde bulduklarının farkında olan ve yüksek bir bilinç düzeyine ulaşmış kişilerin varlığı ve bunların sayılarının hızla artması bu gerçeği ortaya koyuyor. Ama bu insanlar neyin-nasıl olduğunu, neleri-nerelere yerleştirmeleri gerektiğini ve neye göre-ne şekilde yaşamak durumunda bulduklarını tam olarak bilemiyorlar. ⁹

Globalleşme, kaçınılmaz olan bir olgu olup, aslında böylesi bir bütünleşme hareketi doğru, yararlı ve evrensel plan içindeki dünyanın kaderi ile de uygun düşmektedir. Ancak ortada tek bir sorun bulunmaktadır. Ekonomik ve askerî güçleri ellerinde bulunduranlar bu süreci çarpıtarak, kendi hegemonyaları altında tutmaya ve yönetmeye çalışmaktadırlar. Bu, suyun akışının tersine bir tutumdur ve sürekli olarak başarılı olması da mümkün değildir. Zaten düşünen insanlar, dünya ülkeleri arasında bu denli bir uçurumun varlığını sürdürmesi halinde, zengin ülkelerin de bunalıma gireceklerini ve hatta girdiklerini net olarak görmekte ve bunları dile getirmektedirler.

Atatürk’ün: “*Yurtta Barış, Dünyada Barış*” sloganı ile çok net bir şekilde vurguladığı gibi, önce kendi içimizde güçlü, bağımsız ve üretken bir hale gelmemiz gerekiyor. Çünkü başkalarına

⁸ Osho Gizemli Sırlar (Açıklanmamış Gerçekler)

⁹ Arıtan, Aydın -Holistik Farkındalık Partisi

bağımlı olarak yaşayan, borç batağı içinde boğulan, bu nedenle de bağımsız kararlar alamayan ve hiç bir şey üretemeyen bir toplum olarak yaşadığımız sürece, bu önemli dönüşüm döneminde etkisiz ve ezilen taraf olarak kalmaya mahkûm oluyoruz.

Holistik farkındalık düzeyinde olan kişiler hem holografik evren gerçeğinin, hem de ezoterik yasaların bilimsel bir şekilde ve net olarak ortaya koydukları “*evren bir bütündür, herşey bu bütünün parçalarıdır. Bu nedenle bir parçanın zarar görmesi, bütünün zarar görmesi demektir*” ilkesinin de bilincinde olduklarından, tüm parçalara (bireylere) aynı uzaklıkta ve tarafsız olarak davranırlar. Ayrıca onları, tıpkı kendileri gibi aynı bütünün parçaları olarak görürler.

Bu algılayış çerçevesinden bakıldığında, holistik farkındalık düzeyini yakalayabilmiş yönetici ve bireyler, şu niteliklere de sahip olmalıdır:

- Resmin bütününe görebilmeli,
- Görev bilinciyle davranmalı,
- Sorumluluk duygusuna sahip olmalı,
- Evrendeki bütün birimlerin birbirlerine muhtaç olduklarının farkında olmalı.,
- Kendisinin de aynı bütün içinde yer alan önemli bir birim olduğunu bilmeli.,
- Evrensel bir ahlâk kuramı olan “*Kendisine yapılmasını istemediğini başkalarına yapmamalı*” kuralını benimsemeli ve yaşamında da uygulayabilmelidir.

Klâsik düşünme biçimimiz içersinde, sanıyoruz ki, her şey “*doğar, büyür, gelişir ve ölür*”. Ama olaya daha geniş bir boyuttan baktığımız zaman, özellikle tarihsel gelişmelerin dairesel ya da bütünsel bir gelişim çizdiklerini görüyoruz. Evrenin bütüncül algılanışının bizlere sağladığı olasılıklar içersinde, zamanın ilerlemesinin doğrusal, tek yönde olmadığını fark ediyoruz. Bu algılayış sayesinde, klâsik düşünme biçiminin bizleri mahkûm ettiği, tek boyutta ilerleyen, yani geçmişten gelip, geleceğe doğru giden bir zaman anlayışından da kurtulmuş oluruz.

Evren, aslında, sanki görünmeyen bir takım iplerle birbirine içten içe bağlı bir bütünlüktür. Burada her yapılan şey ve her türlü hareket, sistemin bütünü tarafından algılanır, hissedilir ve ona bir cevap verilir. Bir kelebeğin kanadını çırpmasından, bütün kâinatın haberdar olması gibi.

Dr. Fred Alan Wolf’un buna ilişkin özlü bir tümcesi var: “*Evren, hem madde hem de şuuru, tek bir alan halinde içeren dev bir hologramdır.*”

Bu bütüncül kavrayış doğrultusunda, aydın ve kâmil bir insan olma yolunda ilerlerken ihtiyacımız olan tek avadanlık, evrene ve kendimize mikro kozmik açıdan bakarken, aynı anda makro kozmosu da görebileceğimiz veya makro kozmik açıdan bakarken de, mikro kozmosumuzu görebileceğimiz bir hologramdır.

Tarihsel araştırmalar, hakikate dair bilginin insanlığın kolektif hafızasına kazınmış olduğunu göstermektedir. Zaman zaman, toplumda bu bilgi unutulmuş gibi görünmekteyse de aslında böyle zamanlarda, eksikliği hissedilen tek şeyin, var olan bu bilginin kullanılma cesaretidir. Unutmamalıyız ki, mücadele etmemiz gereken en büyük düşman, taassup ve boş inançlardır. Yani; “*bilgisizlik ve karanlıktan doğan yanlışlar*” ile “*saplantı halindeki düşüncelerdir.*”

KAYNAKÇA

<i>Artan, Aydın</i>	Holistik Evren Tasarımı
<i>Bâki, Ahmed</i>	Holografik Evren ve Zaman (Popüler Bilim 1995)
<i>Çakmaklı, Cemil (Dr.)</i>	Düşünce Sistemi
<i>E.Nisbett, Richard(Prof. Dr.)</i>	Düşüncenin Coğrafyası
<i>Murakami, Kazuo (Dr.)</i>	Genetik Zekâ-Yaşamın İlahi Sırları
<i>Osho</i>	Gizemli Sırlar (Açıklanmamış Gerçekler)
<i>Tablot, Michael</i>	Holografik Evren
<i>Yıldırım, Halit</i>	Düşümce Kristalleri (2007)